

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobce **T. H.**, zastoupeného JUDr. Naděždou Zetkovou, advokátkou se sídlem Vidče 509, 756 53 Vidče, adresa pro doručování Bezručova 206, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm, proti žalovanému **Celnímu ředitelství Ostrava**, se sídlem Sv. Čecha 8, 702 09 Ostrava, proti rozhodnutí ze dne 6. 5. 2004, č. j. 2718/2004-1401-21, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 4. 2006, č. j. 22 Ca 300/2004 - 26,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 4. 2006, č. j. 22 Ca 300/2004 - 26, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 6. 5. 2004 zamítl žalovaný odvolání žalobce proti platebnímu výměru Celního úřadu Opava ze dne 23. 2. 2004, jímž byl žalobci vyměřen úrok z prodlení a penále postupem podle § 63 zákona České národní rady č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (dále jen „daňový řád“) ve výši 101 110 Kč, a to z nedoplatku předepsaného žalobci platebním výměrem Celního úřadu Opava ze dne 12. 7. 1996 ve výši 131 949 Kč.

Žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného žalobou ke Krajskému soudu v Ostravě, v níž namítal promlčení práva žalovaného předepsat penále podle § 63 odst. 4 daňového řádu. Krajský soud předmětné rozhodnutí žalovaného zrušil. V odůvodnění uvedl, že penále bylo předepsáno až po marném uplynutí promlčecí lhůty ve smyslu § 282 odst. 1 zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve spojení s § 63 odst. 4 daňového řádu, neboť daňového dlužníka lze vyzoomět o předpisu penále nejpozději ve lhůtě, v níž se promlčuje vybrání daně (zde celního dluhu vyměřeného platebním výměrem ze dne 12. 7. 1996). Promlčecí lhůta u platebního výměru ze dne 12. 7. 1996 začala znovu plynout dne 31. 12. 1997, neboť Celní úřad Opava dne 3. 1. 1997 podal k Okresnímu soudu ve Vsetíně návrh na zahájení výkonu rozhodnutí a učinil tak kvalifikovaný úkon dle § 282 odst. 2 celního zákona. Následné

urgence, učiněné v této věci celním úřadem vůči soudu, však kvalifikovaným úkonem, který by mohl mít za následek přerušení a obnovení běhu promlčecí lhůty, nebyly. Vždy se totiž musí jednat o úkon adresovaný dlužníku a jemu doručený. V souladu s odstavcem 1 zmíněného ustanovení tak promlčecí lhůta uplynula dnem 31. 12. 2003. Výkladem žalovaného by institut promlčení, sloužící též k tomu, aby nedoplatky byly vybírány a vymáhány v přiměřených lhůtách, ztratil na významu. Celní orgány by mohly činit jen formální dotazy týkající se stavu řízení před soudem, aniž by vyvinuly jinou snahu k vybrání dlužné částky. V daném případě pak celnímu úřadu nic nebránilo, aby penále dlužníkovi předepsal do 31. 12. 2003.

Proti rozsudku krajského soudu podal žalovaný včasnou kasační stížnost. Namítl, že účinky obnovení běhu promlčecí lhůty mělo nejen podání návrhu na soudní výkon rozhodnutí ze dne 3. 1. 1997, ale též urgence Celního úřadu Opava ze dne 9. 7. 2003, zn. 3634/03-0961-01, na jejímž základě (o této skutečnosti svědčí přípis místopředsdkyně Okresního soudu ve Vsetíně ze dne 3. 9. 2003, v němž uvedla, že po prostudování urgency dala soudnímu vykonavateli pokyn k provedení soupisu) Okresní soud ve Vsetíně provedl dne 16. 10. 2003 soupis věcí movitých pro účely exekuce. O tomto soupisu soud vyrozuměl oprávněného i povinného uvědoměním ze dne 20. 10. 2003, č. j. 2 E 50/97. Ustanovení § 282 odst. 2 celního zákona, ve znění účinném od 1. 7. 2002, pak již ani nevyžadovalo, aby byl o provedeném úkonu dlužník zpraven. Dle názoru žalovaného tak přerušení běhu promlčení je spojeno i s takzvanými neregulativními správními úkony, tedy např. s urgencemi, které mají průkazný význam a směřují k vybrání celního dluhu. Předmětná urgence nebyla pouhým formálním dotazem na stav exekučního řízení. Celní úřad v ní soudu sdělil vlastním šetřením zjištěné údaje o osobě dlužníka, které okresní soud následně využil. K míře formálnosti kvalifikovaných úkonů pak žalovaný dodal, že dle § 282 odst. 6 celního zákona (odst. 5 ve znění účinném od 1. 7. 2002) je takovým úkonem i písemná upomínka doručená dlužníkovi. Vymáhání bylo v daném případě svěřeno soudu a celní úřad vynaložil směrem k vymození dlužné částky vlastními úkony větší úsilí, než je zasílání formálních upomínek. Běh promlčecí lhůty tak byl přerušen.

Žalovaný proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobce se ke kasační stížnosti v poskytnuté lhůtě nevyjádřil.

Kasační stížnost je důvodná.

Podle ustanovení § 63 odst. 4 ve znění účinném v době rozhodování žalovaného platilo, že o předpisu penále se daňový dlužník zpravidla vyrozumí do třiceti dnů poté, kdy daňový nedoplatek byl zcela vyrovnán, nejpozději však ve lhůtě, v níž se promlčuje vybrání daně. Podle § 282 odst. 1 celního zákona platilo, že právo vybrat a vymáhat nedoplatek cla se promlčuje po šesti letech po roce, ve kterém se stal splatným. Druhý odstavec téhož ustanovení pak mimo jiné uváděl, že bylo-li před uplynutím lhůty podle odstavce 1 celními orgány nebo dlužníkem zahájeno řízení nebo učiněn úkon, které směřují k vybrání, zajištění nebo vymození nedoplatku, běží lhůta podle odstavce 1 znovu od konce kalendářního roku, v němž bylo zahájeno řízení nebo učiněn úkon.

V daném případě žalovaný v kasační stížnosti nastolil právní otázku, zda urgence celního orgánu vůči soudu, provádějícímu na návrh tohoto celního orgánu výkon jeho rozhodnutí, ohledně stavu řízení, je kvalifikovaným úkonem ve smyslu § 282 odst. 2

celního zákona (tedy úkonem směřujícím k vymožení nedoplatku) přerušujícím promlčecí lhůtu pro vymáhání nedoplatku a tedy i lhůtu pro vyměření úroku z prodlení a penále, jestliže na jejím základě tento soud provede soupis movitých věcí.

Krajský soud správně uzavřel, že podání návrhu na zahájení výkonu rozhodnutí (platebního výměru ze dne 12. 7. 1996) u Okresního soudu ve Vsetíně dne 3. 1. 1997 bylo ze strany celního úřadu takovým kvalifikovaným úkonem, přičemž nová promlčecí lhůta počala běžet ode dne 1. 1. 1998. Pokud by tedy žádný další kvalifikovaný úkon nebyl učiněn, promlčelo by se právo celního orgánu předepsat úrok z prodlení a penále dnem 31. 12. 2003.

Žalovaný uvedl, že kvalifikovaným úkonem ve smyslu § 282 odst. 2 celního zákona mohou být též neregulativní správní úkony. V dané věci takovým úkonem měla být urgence Okresnímu soudu Vsetín (adresovaná předsedovi soudu) ze strany celního úřadu Opava ze dne 9. 7. 2003 nazvaná „Dožádání k postupu při výkonu rozhodnutí č. j. 2E 50/97“, na jejímž podkladě měl soud provést soupis movitých věcí žalobce. Obsahem urgency byl popis dosavadního průběhu exekučního řízení, uvedení nových skutečností zjištěných celním úřadem a žádost o prošetření postupu soudu.

Kasační soud se ztotožnil se závěrem krajského soudu, že s ohledem na zachování jednoho z hlavních principů právního státu, totiž principu právní jistoty, je nutno za kvalifikovaný úkon, který přerušuje běh šestileté promlčecí lhůty pro předepsání úroku z prodlení a penále, považovat pouze takový úkon, o kterém se účastník řízení (dlužník) prokazatelně dozvěděl, a to zásadně bez ohledu na to, zda takovou podmínku zákon stanoví. Minimálně z tohoto hlediska tedy výše uvedená urgence požadavku „kvalifikovanosti“ úkonu nevyhovuje.

Dále kasační soud shledal správným i závěr, že ne každý úkon může přerušit běh promlčecí lhůty. Předmětná urgence postrádá i znak materiální, kterým je určitá míra intenzity dopadu takového úkonu na kvalitu probíhajícího procesu vymáhání. Jinými slovy, každý takový úkon musí být v rámci vymáhání sám o sobě určitým záchytným či výchozím bodem působícím na tento proces progresivně. Takovým úkonem tedy je kupříkladu písemná upomínka o zaplacení cla [§ 282 odst. 5 celního zákona (ve znění účinném do 30. 6. 2002 se jednalo o odstavec 6), § 73 odst. 1 daňového řádu], již výše zmíněné podání návrhu na provedení exekuce soudem či soukromým exekutorem (§ 73 odst. 3 daňového řádu), vydání exekučního příkazu (§ 73 odst. 6 daňového řádu), a v rámci exekuce prováděné prodejem movitých věcí pak např. soupis movitých věcí (§ 326 o. s. ř.), dražba či opětovná dražba sepsaných věcí (§ 328b, § 330 o. s. ř.).

Jak plyne z výše uvedeného, nelze pochybovat o tom, že takovým kvalifikovaným úkonem je samo provedení soupisu movitých věcí, jakožto první z úkonů vlastní exekuce prodejem movitých věcí následující po jejím nařízení. Účelem tohoto úkonu, který směřuje k vymožení nedoplatku, je vytvoření evidence a případné zajištění věcí povinného, které by mohly být prodány v dražbě, a to v takovém rozsahu, aby výtěžek prodeje sepsaných věcí postačil k uspokojení vymáhané pohledávky oprávněného spolu s náklady exekuce (srov. § 326 o. s. ř.).

V daném případě však soupis movitých věcí neprovedly celní orgány, nýbrž soud. Podle § 306 odst. 3 celního zákona, ve znění účinném do 30. 6. 1997, mohl celní úřad požádat o provedení exekuce též soud (po tomto datu tak celní úřad může učinit dle § 73 odst. 3 daňového řádu). Tak se také stalo, když se Celní úřad Opava návrhem na zahájení výkonu

rozhodnutí ze dne 3. 1. 1997 obrátil na Okresní soud ve Vsetíně, který usnesením ze dne 15. 1. 1997, sp. zn. 2E 50/97, nařídil k uspokojení pohledávky celního úřadu vůči žalobci, vyplývající z již výše specifikovaného platebního výměru ze dne 12. 7. 1996, výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí. V takovém případě se sice celní úřad do určité míry vzdal svého práva provést předmětnou exekuci sám, bylo by však nelogické, pokud by kvalifikované úkony ve smyslu § 282 odst. 2 celního zákona učiněné v rámci provádění exekuce soudem namísto celního úřadu, neměly na běh promlčecí lhůty žádný vliv. Lze tak hovořit o přičitatelnosti úkonů exekučního soudu celnímu orgánu. Takový úkon pak splňuje i požadavek uvedeného ustanovení celního zákona (s účinností od 1. 7. 2002), tedy aby kvalifikovaný úkon byl učiněn celním orgánem. Ostatně celá konstrukce vztahu celního orgánu a exekučního soudu není nepodobná vztahu vycházejícímu z aplikace institutu dožádání dle § 5 daňového řádu, a to se shodnými účinky.

Provedením soupisu movitých věcí dne 16. 10. 2003 tedy došlo k přerušení běhu promlčecí lhůty a k určení jejího nového počátku (1. 1. 2004). Právo na předepsání úroku z prodlení a penále tak nebylo promlčeno.

Žalovaný se svými námitkami tedy úspěš; Nejvyšší správní soud proto zrušil napadené rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž bude krajský soud vázán názorem vysloveným v rozsudku zdejšího soudu. V novém řízení rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. června 2007

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu